jejich vyhovovati bude zákonu. Z dobrodiní tohoto vyloučeny jsou osoby, které opět byly potrestány pro krádež, loupež, přechovávání zločinců nebo pro podvod. Propuštění může být odvoláno, neodpovídá-li chování propuštěného důvěře v něho kladené. V případu tomto odpykati musí zbytek trestu, kterého při propuštění jestě nepřestál; není však vyloučeno opětné propuštění do odvolání.

O propuštění a o odvolání jeho rozhoduje ministr spravedlnosti vyslechna komissi pro výkon trestu (čl. XLI. úvod. zákona).

Uplyne-li doba trestu rozsudkem stanovená, nebo uplyne li při doživotním trestu na svobodě doba 10 let a propuštění na svobodu odvoláno nebylo, platí zásada, že dotyčný trest na svobodě odpykán byl.

Prominutí a zmírnění trestu (v trest. právu důchodkovém). Prominutí a zmírnění trestu v nejširším slova smyslu jest výronem práva zeměpánova udíleti milost; císaři přísluší neobmezené právo prominouti tresty důchodkové cestou milosti (čl. 13. zákl. zák. stát. ze dne 21. prosince 1867, č. 66 ř. z.). Trestní zákon důchodkový vytýká však celou řadu případů, kde prominouti, pokud se týká, zmírniti se má trest po zákonu nastupující pachateli, spoluvinníkům a ručícím osobám, splní-li se jisté zákonné náležitosti.

I. Trestní zákon důchodkový vytýká pak v té příčině tyto zásady:

1. Prominutí trestu má tentýž účinek jako vykonání trestu v té míře, v jaké prominul povolaný k tomu úřad vyměřiti zákonitý trest, pokud zákon výjimek nestanoví (§ 473 trest. zák. důchod.). Účinek tento v tom záleží, že proti dotyčné osobě nemá místo další řízení trestní, leda by zákon v tom nebo onom případu dopoustěl obnovu vyšetřování (§ 472).

2. Prominutí trestu může se zakládati: na okolnostech zvlášť polehčujících nebo jinakých uvážení hodných poměrech, které jsou v jednotlivých případech tak značné důležitosti, že úřady zmocněné ku prominutí trestu spravedlivým shledávají přistoupiti i pod nejmenší výměru trestu ustanovenou pro dotyčný přestupek, nebo osvoboditi pachatele od trestu úplně nebo konečně zajistiti pachateli prominutí trestu za podmínek v zákonu naznačených (§ 474).

3. Přiváděl-li by obviněný při obhajování svém ku platnosti též důvody, které přimlouvají se za zmírnění trestu cestou milosti pod nejmenší výměru trestu, má úřad uvážiti důvody tyto, pokud vůbec zmírnění trestu náleží v obor jeho působnosti, když bylo dříve učiněno usnesení o trestu nastupujícím dle přísnosti zákona; mohou-li důvody tyto dle platných předpisů vésti ku zmírnění nebo prominutí trestu, má je dotyčný úřad vysloviti podle působnosti své, jaká jemu přikázána byla (§ 815).

II. Zákonné podmínky prominutí trestu:

1. Snažil-li se původce nebo spoluvinník při nějakém přestupku důchodkovém činně ještě před dokonáním jeho provedení přestupku předejíti nebo odvrátiti škodu z přestupku toho hrozící; prve pak, než přestupek spáchán a prve než podáno určité oznámení úřadům zřízeným ku provádění předpisů důchodkových o zamyšleném přestupku, oznámí původce nebo spoluvinník úřadu povolanému odhalovati přestupky zákona důchodkového, že od přestupku ustoupil, tím způsobem, že oznámením jeho překazí se provedení přestupku; nebo pachatel i předmět přestupku nebo alespoň předmět sám byl postižen, nebo při náležité pozor-

nosti postižen býti mohl: odpadají tresty majetkové a upouští se od trestu vězení (§ 476).

2. Tresty majetkové místa nemaji, jestliže pachatel nebo spoluvinník, kterýž doposud nebyl trestán pro přestupek důchodkový a třetí osobou ku přestupku byl sveden, dobrovolně odevzdá nejdéle do 14 dnů po tom, co přestupek spáchal a prve než se příslušný úřad o přestupku dověděl, tomuto úřadu předmět a pomocné prostředky přestupku, pokud je v držení má, a udá-li zároveň úplně a pravdivě všechny okolnosti týkající se provedení přestupku, naložení a uschování předmětu.

3. Udal-li účastník přestupku důchodkového úplně a pravdivě za podmínek naznačených ad 2) všechny okolnosti jemu o přestupku a účastenství v něm známé a vydá-li úřadům předmět přestupku, kterýž ve jménu a ve prospěch kohosi jiného v držení měl, nepropadá pokutám majetkovým, dopustil-li se toliko účastenství a nelze-li mu přestupek v jiném vztahu přičítati (§ 478).

III. Žádosti o udělení milosti: Vedle ostatních prostředků právních, kteréž dopouští trest. zákon důchodkový, mají místo též žádosti o zmírnění nebo prominutí trestu cestou milosti (§ 835). Žádosti o milost podati mohou: obviněný sám, jeho příbuzní v linii sestupné i vzestupné, manžel a poručník.

1. Řádné žádosti o milost (viz »Prostředky právní v řízení trestním důchodkovém«).

2. Mimořádné žádosti o milost liší se od řádných tím, že zmocnění soudů důchodkových a okresních úřadů důchodkových k zmírnění nebo prominutí trestu cestou milosti neodnáší se k mimořádným žádostem o milost, příslušejíc toliko zemským úřadům důchodkovým a vedoucímu nejvyššímu úřadu důchodkovému; další rozdíl jest v tom, že mimořádné žádosti o milost nestaví výkon rozsudku (§ 176 služ. návodu k důch. zák. trest.). Úřady oprávněné rozhodovati mimořádné žádosti o milost mají od případu k případu vyšetřiti, zda žádost dlužno a limine zamítnouti, či sluší k ní přihlédati a podle toho zda s výkonem trestu posečkati jest (§ 176 služ. nár.).

V těch případech, kde nedopouští zákon prominutí nebo snížení pokut peněžitých, nakládati jest se řádnými žádostmi o milost tak, jako se žádostmi mimořádnými (rozh. min. fin. ze dne 3. dubna 1870 č. 8569, haličská příloha ku věst. z r. 1870, str. 33.).

IV. Příslušnost a řízení.

1. Obviněný musí být vyzván, aby současně s obhájením svým uvedl polehčující okolnosti, zejména pak ty důvody, které by pro případ odsouzení mohly míti vliv na zmírnění trestu cestou milosti (§ 646 tr. z. důch.).

2. Je-li pak při vynesení rozsudku vysloveno zmírnění trestu pod zákonnou míru cestou milosti, vyjádřiti dlužno v rozsudku sice trest nastupující po předpisech zákona, zároveň však i ta část trestu, která se promíjí (§ 826 ad 5bb důch. zák. trest.).

3. Shledá-li důchodkový soud vynášeje rozsudek nebo rozhoduje o žádosti za milost závažné důvody ku prominutí nebo zmírnění trestu, avšak ve věci sám není příslušným, má krátkou cestou sděliti k rychlému uvážení rozsudku celé projednávání před sděláním rozhodnutí (nálezu) příslušnému důchodkovému úřadu a to: důchodkový okresní soud okresnímu úřadu, vrchní soud důchodkovému úřadu zemskému, nejvyšší důchod-

kový soud dvornímu úřadu vedoucímu záležitosti důchodkové; příslušný úřad vysloviti se má, zda v mezích svěřené působnosti úřední schvaluje prominutí nebo zmírnění trestu, které soud důvodným shledává. Nesouhlasí-li však důchodkový úřad s prominutím nebo zmírněním trestu buď vůbec nebo jen do obnosu nižšího, než soud důchodkový navrhuje, uvede se ve vyhotovení toliko prominutí nebo zmírnění ve smyslu dobrozdání důchodkového úřadu, nebo prominutí, pokud se týká zmírnění trestu, které uděliti může dle oprávnění svého soud důchodkový bez dorozumění s úřadem důchodkovým (§ 174 úřed. náv.).

4. Jsou-li tu důvody zvlášť polehčující, jsou zmocněny:

a) důchodkové okresní soudy snížiti vězení netrvající déle tří měsíců o $^1/_3$ nejmenší výměry zákonem stanovené na dotyčný přestupek;

b) vrchní důchodkové soudy zmocněny jsou:

aa) prominouti nebo zmírniti vězení netrvající déle šesti měsíců;

bb) cestou milosti stanoviti, že nemá býti z trestu zostřena ztráta práv a výhod; upustiti od prohlášení, že pachatel na příště není způsobilým práv a výhod těch nabývati; odstranění a vyhlášení jména;

cc) snížiti pokuty majetkové, jichž obnos nečiní více, než 1000 zl., až na $^1/_4$ nejmenší výměry po zákonu na dotyčný přestupek připadající;

dd) ve srozumění se zemským úřadem vedoucím záležitosti důchodkové zmírniti nebo prominouti pokuty majetkové, pokud 2000 zl. nepřekročují.

c) Nejvyšší soud důchodkový zmocněn jest:

aa) zmírniti nebo prominouti trest vězení bez rozdílu jeho trvání;

bb) upustiti od zostření trestu shora naznačeného;

cc) sleviti až na $^1/_4$ výměry trestu zákonem stanovené na dotyčný přestupek z majetkových pokut, pokud nečiní více, jak 2000 zl.

dd) ve srozumění s dvorským úřadem vedoucím záležitosti důchodkové zmírniti nebo prominouti majetkové pokuty bez rozdílu jich obnosů.

d) Okresní úřady vedoucí záležitosti důchodkové zmocněny jsou:

aa) prominouti pokuty majetkové, které neobnášejí více, jak 10 zl.;

bb) snížiti pokuty majetkové, které nepřekročují obnos 100 zl.; až na $^1/_4$ nejmenší výměry trestu zákonem na dotyčný přestupek stanovené.

cc) Zemské úřady vedoucí záležitosti důchodkové zmocněny jsou zmírniti nebo prominouti pokuty majetkové pro menší přestupky trestné (§ 173 úř. náv.).

Promlčení (v právu občanském).

I. Pojem.

Promlčení (praescriptio) je pozbytí práva následkem jeho nevykonávání po dobu zákonem stanovenou (§ 1451 o. z. o.), kdežto nabytí práva dlouholetým vykonáváním neb držením sluje vydržení (usucapio). Tomu odpovídá staré rozdělení promlčení v širším smyslu na promlčení exstinktivní a akvisitivní (Pfaff-Krainz, System sv. I. str. 414). V právu římském bylo zavedeno vydržení již zákonem dvanáctideskovým k ochraně bezpečnosti obchodu, najmě trhů. Promlčení žaloby (praescriptio), které se vyvinulo teprve v době křesťanských císařů, spočívalo prostě na úvaze, že ten, kdo zanedbal neb obmeškal svou vinou právo své po velmi dlouhou dobu vykonati, má býti zbaven práva žalobního, by tím byl konec učiněn nejistotě právního stavu, ježto odpůrci délkou času vždy obtížnějším se